

Posudek rigorózní práce Mgr. Jany Klucké „Exekutivní funkce. Jejich diagnostika a rehabilitace“

Rigorózní práce Mgr. Jany Klucké je věnována problematice exekutivních funkcí, a to jak z hlediska adekvátního teoretického vymezení tohoto pojmu, tak z hlediska možností zpřesnění jejich diagnostiky a optimalizace možností jejich rehabilitace. Práce je vnitřně členěna na část teoretickou (58 str.) a empirickou (47 str.), na něž navazuje soupis použité literatury v rozsahu 10 str. a 5 str. příloh, obsahujících ukázky použitých metod.

Teoretická část práce obsahuje celkem tři hlavní kapitoly, bohatě vnitřně členěné do řady podkapitol. V první z nich autorka vymezuje pojem „exekutivní funkce“, představuje jejich neuroanatomický základ, jejich vývoj a také modely exekutivních funkcí, jež jsou známy z relevantní literatury. Závěrečná podkapitola staví do protikladu exekutivní funkce a dysfunkce. Druhá kapitola teoretické části práce je věnována diagnostice exekutivních funkcí: vymezuje nejprve cíle neuropsychologické diagnostiky, představuje možnosti diagnostiky exekutivních funkcí, podává přehled testů exekutivních funkcí a zabývá se též některými omezeními a rušivými vlivy při testování těchto funkcí. Třetí kapitola se zabývá otázkami rehabilitace exekutivních funkcí, od obecnějšího pohledu na možnosti neuropsychologické rehabilitace přechází k možnostem neurorehabilitace exekutivních funkcí a probírá možnosti využití počítačových programů, virtuální reality a některé další možnosti postupů a programů, založených na edukaci pacientů a strategickém učení zvládnání problémů.

V první kapitole empirické části práce se autorka zabývá metodologickými otázkami. Vymezuje základní pojmy, stanové výzkumné cíle a charakterizuje výzkumný soubor, způsob sběru dat a použité metody a testovací programy. Druhá kapitola představuje průběh zpracování dat a získané výsledky. Ve třetí kapitole empirické části práce je obsažena interpretace výsledků a poměrně rozsáhlá čtvrtá kapitola je věnována diskusi. Poslední část textu práce představuje závěr, prezentovaný na str. 104 – 105.

Posuzovaná rigorózní práce je sepsána čtivě, přehledně a srozumitelně, přiměřenou češtinou, přitom však na vysoké odborné úrovni. Vychází z rozsáhlého a relevantního, zahraničního i domácího literárního zázemí, složeného přiměřeně z periodických i neperiodických pramenů.

Teoretická část práce podává zevrubný přehled postupného utváření vymezení pojmu exekutivní funkce v posledních cca 20 letech, jakož i přehled diagnostických postupů a metod a možností rehabilitace exekutivních funkcí. V empirické části autorka představila výzkumný problém, metodologicky přiměřeně jej uchopila a výzkumně jej ověřila u souboru 58 osob, z toho 29 nemocných a 29 zdravých ve Vojenském rehabilitačním ústavu Slapy nad Vltavou. Přestože mezi oběma zkoumanými podskupinami výzkumného souboru byly nalezeny statisticky významné rozdíly v testovém výkonu, způsobené vlivem hluku pouze ve dvou testech, celkově byly výsledky osob s dysexekutivním syndromem v testech horší, než u skupiny zdravých osob, tyto osoby vyžadovaly také vyšší úroveň podpory a vedení ze strany administrátora a v několika případech u nich došlo k projevům nepřiměřeného sociálního chování. Tato zjištění jsou přes některá omezení, vyplývající z rozsahu zkoumaného souboru a nepotvrzení přepokládaného jednoznačného statisticky významného rozdílu v testových výkonech mezi podsouborem zdravých a nemocných jedinců velmi cenným příspěvkem k rozšíření našeho poznání o roli exekutivních funkcí v lidské psychice a o možnostech jejich diagnostiky a rehabilitace.

Práce je sepsána velmi pečlivě, text je vhodně doplněn kvalitně provedenými ilustracemi v části teoretické a stejně kvalitně provedenou výzkumnou dokumentací v podobě grafů a tabulek v části empirické.

Závěr:

Rigorózní práce Mgr. Jany Klucké je kvalitní psychologickou studií, která splňuje požadavky, kladené na rigorózní práce na FF UK v Praze. Doporučuji proto tuto práci k obhajobě.

V Praze dne 20. 10. 2011

doc. PhDr. Vladimír Kebza, CSc.

